

Anglija in Amerika bosta podpirali sovjetsko Rusijo

Obe sta izrazili upanje, da bo Rusija vztrajala v borbi proti Hitlerjevi vojni mašini. Prodiranje nacističnih kolon proti Moskvi ustavljeno. Berlin poroča, da je bila hrbtnica sovjetske oborožene sile strta v bitkah na centralni fronti

10. okt.—Člani angleške misije, ki so dospeli v London iz Moskve, so izjavili, da bosta Velika Britanija in Amerika podpirali Rusijo v boju proti Nemčiji do zadnjega, da pa so izrazili upanje, da bodo sovjeti borili naprej, če Hitler zasede Moskvo.

Seaverbrook in W. Averill Harriman, načelnika angleške misije, sta končala z reprezentanti Churchillove vlade po prihodu v London. Oba sta naglasila, da v Londonu ni panike in da so bili vsi koraki glede umika sovjetske armade na druge bojišča, če pade Moskva. Bojno napredovanje sovjetske oborožene sile ni bilo omajano kljub temu, ki so jih izvajale druge armade.

10. okt.—Prodor nemških kolon z južne in zahodne strani proti Moskvi je bil ustavljen, pravi Moskva iz svojih poročil iz sovjetske preložitve. To dostavlja, da se srbske bitke nadaljujejo pri Vjazmiki in Melitopolu. Sovjetska armada so bile reorganizirane po prvih nemških uspehih, da bodo lahko odbijale napade sovražnika.

9. okt.—Tu so danes našli silen pritisk nemških kolon na ruske pozicije v dveh centralnih frontah in na območju Azovskega morja na severni fronti. Načrt poveljstva nemške sile je obkrožitev in osvajanje sovjetskih armad, ki skušajo držati pohod Hitlerjevih kolon proti Moskvi.

Okupaciji Orla, važnega železniškega središča in Vjazme, važnega mesta, so se nemške kolone pričele valiti proti Moskvi. Prvi oddelki nemške sile so oddaljeni samo 125 milj od sovjetske prestolnice. Na severni fronti Rusija nahaja v krizi, je razvidno iz članov, ki je objavila revija Bolševik. Ta poziva Veliko Britanijo in akcijo na zapadni fronti, da se Hitlerjeve armade v središčnih bitkah na severni fronti.

Imperij ima zdaj težavo, da za težak udarec na zapadni fronti, se ne odloči. "Hitlerjeve fasilne napredke sovražnikove civilizacije, je treba uničiti."

10. okt.—Uradna časopisna agentura Domej je objavila na osištne sile, naj končajo vojno s sovjetsko Rusijo, da se ohrani nemška človeška in materialna sila, obenem pa je priporočila koncentriran napad na Veliko Britanijo. Agentura pravi, da se bodo osištne sile izčrpale, ako bo vojna z Rusijo dolgo trajala. Zmanjkalo jim je materiala, ker predstavljajo zvezo imovincev.

Domej, ki ima tesne stike z japonsko vlado, izraža bojazen drugih japonskih krogov, da se bo Nemčija izčrpala v borbi z Rusijo. Japonska, njena zaveznica, ki si je nakopala sovraštvo z Veliko Britanijo in Ameriko, bo osamljena v borbi za svoj obstanek. To dejstvo morajo imeti osištne sile pred očmi.

Agentura dalje pravi, da je Hitler napadel Rusijo, da zaščiti zaledje Nemčije. Ta namen

Dva tisoč ubitih v Ljubljani!

180,000 žrtev
v Jugoslaviji

London, 9. okt.—Milan Grol, jugoslovanski minister za komunikacije, je danes poročal, da so nemški nacisti in italijanski fašisti od 6. aprila do konca avgusta t. l. postrelili, obesili in drugače usmrtili 180,000 Srbov, Hrvatov in Slovencev v Jugoslaviji. Grol je naštel sledeča mesta in števila masakriranih žrtev:

Ljubljana, 2500 ubitih in 1000 ranjenih; Bihac, 200 ubitih; Donji Pac, 3000 ubitih; Prijedor, 1000 usmrtenih; Mostar, 200 ubitih v dveh nočeh; Nevesinje, 500 ubitih.

Nemci, Italijani in Paveličevi Hrvatje so sodelovali pri vseh teh in drugih pokoljih. Kljub temu klanju na debelo Jugoslavlani še niso izgubili poguma in nadaljujejo aktivni ali pasivni odpor na vsej črti.

Perzijski šah se upira

Opozicija proti
angleško-ruskim pogojem

Teheran, Perzija, 9. okt.—Šah Mohamed Pahlevi je dejal, da se raje umakne s prestola, kakor se je njegov oče, kakor da bi pristal na zahteve Velike Britanije in Rusije, da mora Perzija nuditi vso vojaško pomoč, če se bodo sovražnosti raztegnile na perzijsko ozemlje. Oče sedanjega vladarja Perzije se je odpovedal prestolu 16. septembra, ko so ga Angleži in Rusi obdoli, da je naklonjen osištju, po invaziji Perzije.

Šah Mohamed je pozval vse člane parlamenta v svojo palačo in zahteval od njih vsestransko kooperacijo, da bo Perzija lahko premagala krizo, v kateri se nahaja. V zunanjih diplomatskih krogih se širijo poročila, da opozicija proti pogojem, ki sta jih postavila Anglija in Rusija Perziji, narašča. Pogoj vključuje predložena pogodba, ki je bila pravkar objavljena. Glavni pogoji so:

Perzija mora dati vso vojaško pomoč Angliji in Rusiji, slednji pa bosta odpočili svoje čete iz Perzije eno leto po končanju sedanje vojne.

Zavezniki jamčijo Perziji politično neodvisnost in nedotakljivost njenega ozemlja.

Perzija mora pretrgati diplomatske odnose z vsemi osištimi državami in priznati zavezniške armade za njeno obrambno silo, ne za okupacijske armade. Zavezniki bodo nudili Perziji popolno pomoč pri gospodarski rehabilitaciji.

Je bil že dosežen. Rusija je utrpela že ogromne izgube in se ne bo kmalu opomogla. Če Nemčija konča vojno s sovjeti, lahko vrže svoje oboroženo silo v napade na Sueški prekop in naveže pomorske zveze z Daljnim vzhodom. Japonska bo potem nastopila proti Veliki Britaniji in združila njen vpliv na Daljnem vzhodu.

NEMŠKO VOJAŠTVO ZATIRA REVO VOLTO V SRBIJI

Vlada generala Nedića
pobegnili iz Beograda
ŠTIRINAJST CEHOV
OBESENIH

Budimpešta, Ognika, 9. okt.—Najmanj 90 oseb je bilo ubitih v bitkah med nemškimi četami in srbskimi rebeli, se glasi sem dopisno poročilo iz Beograda. Nemci so naleteli na odločen odpor pri srbskih četnikih v mnogih krajih. V bitkah v srbskih vaseh so se morali boriti v grupami četnikov po petsto in več.

Ena grupa četnikov je naskočila vas v bližini reke Morave v vzhodnem delu po nemških četah okupirane Srbije. V bitki z Nemci, ki je trajala več ur, so bili četniki razpršeni. Beogradske listi Novo Vreme poročajo, da je bilo v tej bitki 11 mož ubitih, 80 ranjenih in 17 ujetih. Neki ogrski list poroča, da so Nemci v eni vasi pobili 60 Srbov.

Druge poročilo omenja bitke med regularnimi srbskimi četami, komunisti in rebeli pri Sikoli, v katerih je padlo 27 komunistov, štirje pa so bili ujeti. Rebeli so imeli avtomobile, tovarne avte, motercikle, radiopostaje in celo pisalne stroje. Poročilo dostavlja, da so bili med Srbi, ki so bili prijeti kot komunisti, sinovi političnih voditeljev. V bitki, ki se je vršila pri Rovaniču, je bilo 24 rebelev ubitih.

Nadaljnja vest pravi, da nemški letalci mečejo letake med srbske prebivalce, v katerih zanikajo poročila, katera širijo rebeli, da so ruske čete prekoračile reko Donavo in da bodo kmalu prišle v Srbijo.

Bern, Švica, 9. okt.—Radijsko poročilo iz Moskve pravi, da so izbruhili resni nemiri in izgredi v Beogradu v zadnjih 24 urah. Vlada generala Milana Nedića je morala zapustiti mesto in odpotovati v neki kraj na severu.

Berlin, 9. okt.—Časopisna agentura DNB poroča iz Prage, da je bilo nadaljnjih štirinajst Čehov obesenih na obtožbo sabotaže. Smrtno obsodbo je izreklo nemško vojno sodišče v Brnu. V zadnjih treh dneh je bilo 25 Čehov usmrtenih.

Število žrtev nacistične krvave čistke, ki se je pričela pred desetimi dnevi v češko-moravskem protektoratu, je naraslo na 140. To bazira na nemških uradnih poročilih, toda mnogi so uverjeni, da je število žrtev nacističnega terorja večje.

Welles vidi povojno krizo

New York, 9. okt.—Državni podtajnik Sumner Welles je na konvenciji organizacije za zunanjo trgovino dejal, da bo doba prav tako kritična za ameriški narod kot je sedanja kriza. Glavna dolžnost Amerike v tem momentu je, da stori vse, kar more, za poraz nacistične Nemčije. Na zborovanju te organizacije je govoril tudi angleški poslanik Halifax, ki je, kakor Welles, naglašal probleme, ki bodo prišli na površje, ko bo ta vojna končana.

Trije angleški častniki se ubili

London, 9. okt.—Trije visoki angleški častniki so se ubili v letalski nesreči na Bliznjem vzhodu, ko je letalo, na katerem so se nahajali, treščilo na tla in se razbilo. Žrtve so bile general Vyvyan Pope, polkovnik H. E. Russell in brigadir E. S. Unwin.

Domače vesti

Nov grob v Penni
St. Michael, Pa. — Dne 14. oktobra je umrla Margareta Gmajnar, članica društva 190 SNPJ. Stara je bila 58 let in rojena v Preserju pri Borovnici. Njeno prejšnje ime je bilo Brancel. Tu zapušta družino, v Clevelandu pa brata.

Paveličev "kapitan" v škripcih
Pittsburgh, Pa. — Kakor poroča The Pittsburgh Press, je bil zadnje dni aretirani "kapitan" Ante Došen, alias Ante Kovačević, star 46 let, zaradi napačnih informacij, ki jih je dal federalnim priseljeniškim inspektorjem glede svojega prihoda v Združene države. Poleg tega je obtožen, da je prekršil zakon za registriranje inozemcev. Došen je aktiven za Paveličevo "neodvisno" Hrvaško. Bil je izpuščen proti poročtu \$5000.

Mlad rudar ubit v rovu
Dillonvale, O. — Dne 6. oktobra je bil pri delu v premogovniku ubit Jože Janc, star 25 let in rojen v Ameriki. Bil je član društva 176 SNPJ v Piney Forku, O. Zapušta mater, šest bratov in sestru.

Dva umrli v Michiganu
Calumet, Mich. — V sosednjem Baragu je pred dnevi umrl Jos. Osterman, star 80 let in rojen pri Starem trgu pri Poljanah v Beli krajini. V Ameriki je živel čez 50 let in pred leti je bil v Yellow Jacketu (Calumet). Znan je bil tudi kot strasten lovec. — Dalje je pred kratkim umrl Frank Klobučar, star 60 let, doma od Črnomlja v Beli krajini, ki je bil tudi star naseljenec. Zapušta družino.

Iz Clevelanda
Cleveland. — Bobbie Škur, star 11 let, si je pri telovadbi v šoli zlomil roko na dveh mestih.

Minnesotaki novi grobovi
Soudan, Minn. — Pred kratkim je tukaj umrl Josip Brula, star 72 let in doma od nekod v Beli krajini. Pred dolgimi leti je živel v Calumetu, Mich. — Dalje je umrl Matija Bajuk, tudi Belokrajinec, star 70 let.

Iz Joliet
Joliet, Ill. — Nedavno je tu umrl Martin Kambič, star 74 let in doma iz Bele krajine.

Nov grob na sapadu
Midvale, Utah. — Tu je pred dnevi umrla Mary Mlakar, stara 57 let in rojena v Zamostcu pri Ribnici na Dolenjskem. Zapušta moža, tri sinove in sedem hčera.

Še ena vest iz Pennsylvanije
Universal, Pa. — Zdanje dni je tukaj umrla Neža Jereb, stara 69 let in doma iz Dobrave v Poljanski dolini pri Škofji Loki. V Ameriki je bila 37 let in tu zapušta dva sinova, dve hčeri in brata.

Galicija priključena k Nemčiji

Organiziranje civilnih administracij

Berlin, 9. okt.—Zdaj, ko Hitlerjeve armade prodirajo proti Moskvi, so bile organizirane civilne administracije v ruskih pokrajinah, ki so jih okupirale nemške čete. Spojitev severne Galicije z Nemčijo je bila sinoči naznanjena.

Vrhovni komisarji so bili imenovani za vse severne in južne ruske pokrajine, ki so prišle pod Hitlerjevo oblast, odkar je Nemčija napadla sovjete. Te vključujejo Belo Rusijo, katere glavno mesto je Minsk, Latvijo, Estonijo in Litvo, bivše baltične države, in drugo ozemlje.

Za vrhovnega komisarja baltičskih držav je bil izbran Heinrich Lohse, bivši guvernir pro-

Roosevelt zahteva oborožitev parnikov

Revizija nevtralnostnega zakona

WASHINGTON, D. C., 10. okt.—"Priznati moramo resnico, da je treba v luči znanih dejstev revidirati nevtralnostni zakon," je povedal predsednik Roosevelt kongresu v posebnih posvajanjih. On je zahteval preklic šestega člena nevtralnostnega zakona, ki prepoveduje oborožitev ameriških parnikov, ki so udeleženi v sušnji trgovini in oborožitvah teh parnikov.

Kongres naj revidira zakon, da bodo ameriški parniki lahko vstopili v vojne cone in pristališča držav, katerim je Amerika obljubila pomoč, in jim dovajati orožje in drugi bojni material. Pomoč Veliki Britaniji in Rusiji mora biti hitra in učinkovita, kar to zahteva obramba zapadne hemisfere.

Roosevelt je v posvajanjih ponovno naglasil politiko, da mora Amerika protektirati svobodo morij proti dominaciji katere koli tuje sile.

Nevtralnostni zakon prepoveduje vstop ameriškim parnikom v vojne cone. Predsednik Roosevelt je na sestanku z voditelji kongresa, katerega so se udeležili tudi republikanci, priporočal odpravo vojnih con.

Gotovo je, da bo močna grupa v obeh kongresnih zbornicah vodila opozicijo proti reviziji nevtralnostnega zakona. Zadevni predlog bo stavljen, ko bo prečitana Rooseveltova poslanica. Vodilni nasprotniki revizije tega zakona so priznali, da je malo upanja, da bi kongres odбил Rooseveltovo priporočilo.

Predsednik je že večkrat naglasil, da mora Amerika storiti vse v naporih, da se zlomi nacistična Nemčija. Združene države morajo v interesu lastne obrambe pomagati Veliki Britaniji v njeni borbi za kontrolo Atlantika in drugih oceanov.

Panamski predsednik pobegnil!

Panama dobila
novo vlado

Cardenas, Kuba, 10. okt.—Dr. Arnolfo Arias, ki je bil odstavljen kot predsednik Paname, je dospel sem kot politični izgnanec v spremstvu svoje žene in sina. Iz glavnega mesta Paname je pobegnil v torek zjutraj, ko je bil odstavljen v pučo, ki je rezultiral v formiranju novega režima.

"Resne politične in finančne potežkosti z Združenimi državami so me prisilile v odstopitev," je v beg, da si rešim življenje," je dejal Arias po prihodu v kubansko mesto. "Tu bom ostal kot politični izgnanec nedolgo časa, ali toliko časa, da bo sedanja vojna končana in se bodo odnoli med mojo deželo in Združenimi državami kristalizirali. Ugovarjal sem pošiljanju ameriškega bojnega materiala Veliki Britaniji, ki plovejo pod panamsko zastavo, a so lastnina ameriških kompanij. Upri sem se tudi oborožitvi panamskih parnikov na zahtevo iz Washingtona, kar je izzvalo diplomatsko trenje med Panamo in Ameriko. Moji politični nasprotniki so me obdoli, da sem naklonjen nacijem in proti Ameriki, kar pa ni res."

Arias je tudi zavrnil očitke, da je oviral napredek utrjevanja Panamskega prekopa, zaeno pa je naglasil, da se ne bo več vmešaval v politiko.

vince Schleswig-Holstein. Njegov glavni stan bo v Rigi, Latviji. Za pomožnega komisarja je bil imenovan William Kube, bivši guvernir Brandenburga.

STAVKA PARALIZIRALA OBRAT V JEKLARNAH

Predsednik unije ADF
zahteva razpis volitev

GREEN PODPRL
ROOSEVELTOV
PROGRAM

Birmingham, Ala., 9. okt.—Stavka električarjev in strojnikov, članov unij Ameriške delavske federacije, je paralizirala obrat v jeklarnah Tennessee Coal, Iron & Railroad Co. Bazen je, da bodo jeklarne zaprle vrata, če stavka ne bo kmalu končana.

L. E. Brown, predsednik mednarodne bratovščine električarjev, je dejal, da so električarji in strojniki zastavkali, ker je jeklarska unija CIO postavila pikete pred jeklarne in prepovedala vstop vsakemu, ki ni pokazal karte in s tem dokazal, da je član te unije. Vstop v jeklarne je bil dovoljen le članom unije CIO. Brown je naznanil, da so unije ADF pozvale federalni delavski odbor, naj odredi volitve, pri katerih naj bi delavci odločili glede reprezentacije pri kolektivnih pogajanjih.

Buffalo, N. Y., 9. okt.—Člani jeklarske unije CIO so z večino odglasovali za oklic stavke proti Buffalo Forge Co., ki ima valikalna vladna naročila. Glasovanje je bilo odrejeno, ko je kompanija odbila zahtevo glede zvišanja plače za deset centov na uro in da mora ponovno upoštevati delavce, katere je vrnila na ceste zaradi unijskih aktivnosti.

Seattle, Wash., 9. okt.—William Green, predsednik Ameriške delavske federacije, je v svojem govoru po radiu zagotovil Roosevelt, da bo njegova organizacija v vseh oziirih kooperirala z vlado pri izvajanju obrambnega programa in naporih, katerih cilj je uničenje totalitarizma. Naglasil je, da se je 99 odstotkov članov unij ADF izreklo proti stavljam v obrambnih industrijah. On ne obsoja peščice onih, ki so oklicali stavke, da izvajajo zahteve, obenem pa je poudaril, da je za mirno izravnavo konfliktov, ki ovirajo produkcijo bojne opreme. Ameriški delavci morajo imeti v tej krizi vedno pred očmi dejstvo, da lahko izgube vse izvajanje pridobitve, če ne bodo kooperirali z vlado.

George E. Browne, predsednik mednarodne unije odskih delavcev in filmskih operatorjev, je bil pozvan, naj resignira kot član eksekutivnega sveta ADF, kar pa je odklonil. Eden glavnih voditeljev federacije, ki ima svojo letno konvencijo v Seattle, je dejal, da bo Browne izključen kot član tega sveta prihodnji teden.

Browne in Willie Bluff, uradni član odskih delavcev in filmskih operatorjev, se morata zdaj zagovarjati pred federalnim sodiščem v New Yorku na obtožbo izsiljevanja in raketištva. Obtožnica jima očita, da sta izprežala od štirih filmskih kompanij \$550,000 z grožnjami oklica stavek.

Bevin izrekel ostro kritiko

London, 9. okt.—Delavski minister Ernest Bevin je v svojem govoru v parlamentu dejal, "da smo vsi, ne samo nekateri, odgovorni za kritično situacijo, v kateri se dežela nahaja. Vlada krogi, delavci in vsi drugi sloji so brezbrizno gledali, ko je Hitler oboroževal Nemce in se pripravljal na vojno. Nemški diktator je mobiliziral že pred leti vsa vredstva za vojno, dočim sta Anglija in Francija držali križem roke. Zdaj vsi čutimo posledice te brezbriznosti."

ZELENI GRADOVI

Ljubezanski roman iz južnoamerikih diščin

Spisal W. H. HUDSON

Prevedel IVAN JONTEZ

(Se nadaljuje.)

Mož se je spustil na kolena, razgrnil svoj razčepani plašč ter mi nastavljal gola prsa, kričaje: "Ustrelite! Ustrelite! Če nimate orožja, vzemite moj nož in ga zasadijte v to ubogo, užaloščeno moje srce!"

Starec mi je vrgeel svoj nož pred noge. To je moja jezo le še poostriilo; ali preden sem ga utegnil zavrniti, sem opazil ne daleč proč neko senčno postavko, ki se je nana nagle in neslišno bližala nalik veliki, nizko leteči sovi. Bila je Rima, ki se je hip pozneje ustavila pred nama; njeno telo je strastno podrtavalo in na široko razprte oči so ji gorele od srda.

"Ti si tu!" je kričnila, da me je zaskrbele v ušesih. "Ti si mislil, da mi boš ušel! Da se boš skrnil mojim očem v gozdu! Reval! Ali ne veš, da te potrebujem — da še nisem skončala s teboj? Ali želiš, da bi te gnala v Riolamo s trnje-no palico — da bi te vlekla tja za brado?"

Starec, še vedno na kolenih in kačoč svoje prsi, je odprtil ust, strmel v razjarjeno dekle. "Rima! Rima! Imej usmiljenje z menoj," je moldeval. "Dete, jaz ne morem iti v Riolamo, predaleč je — tako daleč. In jaz sem tako star, omagal bi in umrl. O Rima, otrok žene, ki sem jo rešil smrti, ali res nimaš srca? Jaz bom umrl, jaz bom umrl!"

"Umrli boš? Ne, dokler mi ne pokažeš pot v Riolamo! In kadar bom videla Riolamo s svojimi očmi, tedaj boš lahko umrl in jaz bom vesela tvoje smrti! In otroci in vnuki in bratanci in prijatelji vseh živali, ki si jih pomoril in se hranil z njimi, se bodo veselili, ko bodo izvedeli, da si umrl. Kajti ti si me vsa ta leta varal z lažmi — celo mene! — in nisi vreden, da živiš! Vstani, da gremo v Riolamo! Jaz ti zapovedujem!"

Namesto da bi vstal, je starec pograbil svoj nož ter kričnil: "Ti torej želiš, da umrjem? Moja smrt te bo veselila? Dobro, umoril se bom pred tvojimi očmi! Od svoje lastne roke bom poginil, Rima; nož si bom zasadi v srce!"

Ko je tako govoril, je na tragičen način vihal nož nad svojo glavo, toda jaz se nisem zganil, ker sem bil prepričan, da mož samo glumi. Rima, ki takih stvari ni mogla razumeti, je stvar vzela drugače.

"O, ti boš umoril samega sebe!" je kričnila. "O, hudobnež, počakaj, da izveš, kaj te bo doletelo po smrti! Moja mati bo vse zvedela. Čuj moje besede, potem se ubij!"

Dekle se je spustilo na kolena, dvignilo svoje sklenjene roke predse in uprlo svoje ardit, začele oči v kosček neba, ki je bil viden med drevesnimi kronami; nato je začela z zvonom glasom naglo govoriti. Rima je molila, se pogovarjala s svojo materjo in ji razodela vse svoje težave in skrivnosti.

"O mati, mati, poslušaj mene, Rima, svoje ljubljeno dete!" je pričela. "Vsa ta leta sem bila brezsrčno varana od deda — Nufia — tistega starca, ki te je bil našel. Često sem ga izpraševala o Riolami, kjer si bila ti, kjer so tvoji ljudje, toda on ni hotel nič vedeti o kakem kraju. Včasih je pravil, da je silno daleč, v gozdni divjini, kjer so kače debelejšje od dreves in kjer je polno zlih duhov in divjakov, ubijalcev vseh tujcev; da je to pravljica, ki jo pripovedujejo Indijanci. Take laži mi je pravil, meni — Rimi, tvojemu otroku! O mati, ali moreš verjeti, da je na svetu taka hudobija?"

Potem pa je prišel v naš gozd neki tujec iz Venezuele, mož, ki ga je počila kača in ki mu je ime Abel; ampak jaz ga ne kličem po tem ime-

nu, temveč po imenih, ki sem ti jih že povedala. Toda mogoče me nisi slišala, ker jaz sem govorila polglasno in ne svečano, na kolenih kot zdaj. Kajti povedati ti moram, o mati, da mi je po tvoji smrti duhovnik v Voi ponovno zabičil, da moram moliti tako kakor me je on učil, če hočem, da bom slišana. Čudno, ti si me učila drugače; ampak ti si tedaj živela v Voi, zdaj si pa v nebesih in morda veš bolje. Zato me zdaj poslušaj, o mati, in pazi, da ne preslišiš nobene moje besede.

Nekaj dni potem, ko je prišel k nam tale belec, se je začelo z menoj dogajati nekaj čudnega, kar me je vso spremenilo, da nisem bila več Rima, čeprav sem še vedno Rima — tako čudna je bila ta stvar; večkrat sem šla k tolmunu ter se pogledala vanj, da bi videla to spremembo v sebi, pa nisem mogla ničesar opaziti. Prišla je iz njegovih oči in se prelila v moje ter me vso preprijala; in potem niso bile več samo njegove oči, temveč me je obuzelo, kadar koli sem ga videla in čeprav le od daleč, kadar koli sem slišala njegov glas, najboljši pa tedaj, kadar se me je dotaknil z roko. Kadar je odsoten, ne najdem miru, dokler ga zopet ne uzmrem; in ko ga ugledam, sem radostna, obenem pa tako vznemirjena in preplašena, da se mu skrijem. O mati, saj tega ne morem razložiti; ko me je nekoč ujel in me prisilil, da sem govorila o tem, me ni razumel; potem sem se domislila, da bi me samo naši ljudje razumeli in mi mogli svetovati, kaj storiti v tem položaju.

Potem, mati, se je zgodilo naslednje. Šla sem k dedu in ga najprej prosila, potem mu pa zapovedala, da me odvede v Riolamo; on pa me ni hotel ubogati, niti se ni zmenil za moje besede, temveč je pohitel proč; in ko sem mu sledila, mi je zabrusil jezen in zmešan odgovor, trdeč v eni sapi, da je že tako dolgo tega, odkar je bil v Riolami, da se ne spominja več, kje se nahaja — in da noben tak kraj sploh ne obstoja. Jaz nisem vedela, katere njegovih besed so bile resnične in katere lažne: tako, da bi bilo bolje, da bi mi ne bil odgovoril; in v tako pomoč je gladko odklonil. Ko mi je tako spodletelo in ko sem uvidela, da se ne morem zateči k nikomur drugemu kot k temu le tujcu, sem sklenila, obrniti se do njega in v njegovi družbi poslati moje ljudstvo. To te bo preneslo, mati, zaradi bojazni; ki jo občutim pred njim in ki me sila, da se pred njim skrivam; toda moja želja je bila tako silna, da je premagala moj strah; tako sem se napotila k njemu, ko je sedel pod drevosom, žalosten, ker me ni mogel videti, govorila z njim in ga povedla na vrh Ytaioe, da mi pokaže vse dežele sveta. In vidi, da trepetem v njegovi bližini, toda ne od strahu kakor pred Indijanci in okrutnimi ljudmi, kajti v njem ni zlobe in očem je prijeten, tako, da se razlikuje od vseh moških, kar jih poznam prav tako kakor se jaz razlikujem od vseh žen, razen od tebe, ljubla mati...

Na gori mi je zaznamoval in imenoval vse dežele sveta, visoke gore, reke, planjave, gozdove, mesta; tudi o ljudstvih je govoril, belih in divjih, le o mojem ljudstvu nobene besede. Ko je govoril o neznanih predelih na meji Quayane, tostran Kordiljerov, je imenoval pogorje Riolama in tako sem prvič zvedela, kje živi moje ljudstvo. Nato sem ga pustila na Ytaio, kajti z menoj ni hotel iti in stekla k dedu ter ga ošela zaradi njegovih laži; on pa, videč, da mi je vse znano, mi je ušel v gozd, kjer sem ga zdaj apet našla, govorečega s tujcem.

(Dalje prihodnjič.)

Vlada prevzame ladjedelnico

Naznanilo mornaričnega departmenta

Washington, D. C., 9. okt. — Mornarični tajnik Frank Knox je naznanil, da bo vlada kmalu prevzela ladjedelnico Bethlehem Shipbuilding Co. v San Franciscu, Cal. V tej bodo popravljali velike parnike, bojne ladje in podmornice. Nadzorstvo nad ladjedelnico te kompanije prevzame uprava federalne ladjedelnice pri Mare Islandu.

Knox je zadnji teden preklkal pogodbo z Bethlehem Shipbuilding Co., katere veljavnost bi imela poteči v novembru 1. 1943. To je storil na podlagi kongresu sprejetega zakona, da vlada lahko prevzame ladjedelnice privatnih kompanij, če uvidi, da to zahteva obramba dežele.

70-letnica velikega požara v Chicagu

Chicago, 9. okt. — Danes je preteklo 70 let, odkar je bilo vse mesto Chicago (v obsegu današnjega downtowna in delov zapadno ter severno od reke) v plamenu. Tri dni je trajal grozen požar. Pri tej katastrofi je čez 300 oseb zgorelo in gnojna škoda je znašala čez 200 milijonov dolarjev. Ogenj je uničil okrog 16.000 stanovanjskih hiš in drugih poslopij.

Merilo ljubezni

— No, Ivica, katerega brata imaš raje, Andrejčka ali Tončka?
— Tega ne smem povedati, ker bi mi Andrejček našelkal.

Trikrat se je oddahnil

— Ali si imel lani dopust?
— Seveda, še celo tri sem imel, svojega, svoje žene in svojega očeta.

ji je bilo Grozda Gajzin, je bilo obsojeno na smrt zaradi razbitja nemške knjižnice v Novem Sadu. Bila je uradnica v neki banki. Devetnajstletna Natalija Stanokov je bila obsojena na deset let zapora, ker se je soudeležila napada. Obe sta izjavili, da sta napad izvršili iz sovraštva do Nemcev. Eksplozija je bila 19. septembra; razrušila je knjigarno, ranjenih ni bilo. Obe sta bili osumljeni tudi napada na neko drugo knjigarno. Najbrž jima je pomagal brat, ki pa je pobegnil v Srbijo.

Pismo iz Štajerske

Prijatelj Prosvete v Chicagu je prejel pismo iz Trgovčice pri Ormožu, pošta Velika Nedelja na Spodnjem Štajerskem, kjer zdaj gospodarijo Nemci. Pismo je bilo oddano po zračni pošti 14. avgusta in je prišlo v Chicago 2. septembra, poštnina pa stane 175 nemških mark registrirano.

Pismo, ki ga je pisala sestra prve pokojne žene prejemnika, se bolj tiče družinskih razmer, vendar je pa v njem več stavkov, iz katerih odseva splošen položaj in to bo gotovo zanimajo rojake, ki so od tam doma.

V pismu je rečeno, da je 28. julija umrl v ptujski bolnišnici dobro znani Joža Ozmeč; operiran je bil na "pruhu" in mnenje je, da se operacija ni posrečila. Grad pri Veliki Nedelji je podzavljen in nemška last. Nune, ki so bile tamkaj, so nekam pregnali, kam, ni znano. Upravitelj Lekšan je tudi nekam izginil. Za kuharico v gradu je zdaj sestra Ančka pošiljateljice pisma, katere kuha za 20 oseb: graščinske delavce in nekaj učiteljev ter žandarjev (najbrže Nemci), ki hodijo tja na hrano.

Nekaj živeža prejema na karte in vsi dobe enako. Je pa vse dosti dražje, več ko enkrat toliko kot je bilo prej. Temu primerno so zvišane tudi plače, kar pa ne pride v poštev pri onih, ki nikjer ne delajo.

V Ormožu so zaprli vse sodnijske urade in tudi g. Karba ni več tam. Nekam je izginil. Odprli pa bodo urade okrog 1. ali 15. septembra.

Pošiljanje denarja iz Amerike na kakršen koli način ni zdaj priporočljivo. Se bo že na kakšen način obrnilo...

Velika ameriška pomoč Angliji

Washington, D. C., 9. okt. — Polkovnik John H. Jouett, načelnik Aeronautical Chamber of Commerce, je dejal, da je Anglija dobila od "Amerike bojna letala, letalske motorje in druge pritlikline v vrednosti \$284.000.000 v prvih sedmih mesecih tega leta. Te pošiljave vključujejo polovico več letal kot jih je Anglija izgubila v obrambi otkov v preteklem letu. Jouett je dejal, da ne sme razkriti števila Angliji dostavljenih bojnih letal, ker je vojaška tajnost. Na stotine ameriških bojnih letal je bilo poslanih v Anglijo, Afriko in Singapur. Poleg bojnih letal pošilja Amerika Angliji tudi drugo bojno opremo.

Hitlerjev agent Viereck pod poročtvom

New York, 9. okt. — George Sylvester Viereck, 56 let star žurnalst, ki je bil nedavno aretiran na obtožbo, da je Hitlerjev agent in da se kot tak ni registriral pri državnem departmentu v smislu "kongresu sprejetega zakona, je bil izpuščen iz ječe proti poročtvu \$15.000. William P. Maloney, asistent federalnega justičnega tajnika, je dejal pri zaslišanju pred federalnim komisarjem Isaacom Plattom, da je Viereck zelo nevarna oseba. Hitlerjev agent bo jutri ponovno zaslišan. Viereck je bil rojen v Nemčiji, a je postal ameriški državljan.

Administracija WPA napoveduje porast brezposelnosti

Washington, D. C., 9. okt. — Administracija WPA napoveduje v pravkar objavljenem poročilu porast števila brezposelnih v Michiganu, zlasti v Detroitu, kot posledico redukcije proizvodnje potniških avtomobilov. Napoved je, da bodo avtne kompanije odlošile najmanj 115.000 delavcev v prihodnjih treh mesecih. "Nobenega izgleda ni, da bodo ti dobili zaslužek v drugih industrijah," pravi poročilo. "Mesto Detroit, središče avtne industrije, bo najbolj prizadeto. V michiganskih avttnih tovarnah je zdaj uposlenih čez 400.000 delavcev."

Obnova kupovanja mehiškega srebra

Washington, D. C., 9. okt. — Federalni zakladnik Henry Morgenthau je naznanil, da bo Amerika obnovila kupovanje srebra v Mehiki. Direktno kupovanje srebra je bilo ustavljeno, ko je mehiška vlada odredila zasego lastnine ameriških oljnih kompanij. Morgenthau je v razgovoru z reporterji dejal, da je bil dogovor z Mehiko sklenjen, ko je slednja pristala na pogajanja glede plačitve odškodnine oljnim kompanijam. Pred nekaj tedni je Amerika sklenila pakt z Mehiko glede finančne pomoči, ki bo omogočila stabilizacijo mehiškega denarstva.

Trgovska tajna

— Kako je pa nastal požar v vaši tovarni, gospod ravnatelj?
— Tega vam žal ne morem pojasniti.

— Aha, že razumem, trgovska tajna!

— Če je stric prehladen
— Pomisli, že tri noči nisem spala, ker stric vso noč kašlja.
— Zakaj pa ne pokličeš zdravnika?

— Ni vredno, saj itak že jutri odpotujem k hčerki na dopust.

ZAHVALA

Popravek k najini zahvali, katere je bila priobčena v Prosveti 8. oktobra 1941. Nastale so neke pomanjkljivosti v oglašju. In sicer tam manjkajo sledeča imena v zahvali za najino 25 letnico. Mr. in Mrs. Marvic in družina, Mr. John Vidmar in sin iz W. Virginije, Mrs. Agnes Zizek in Peter Smalik, Mrs. Mali Gorod. Nadalje namesto John Kastelik bi moralo biti Jože Kastelik in namesto Louis Drnota bi moralo biti Tony Drnota. Nadalje lepa hvala tudi Mr. Tony Lauricu, ki nam je poslal veliko cigaro pol yarda dolgo. Le škoda, Tony, ko se nisi mogel tudi Ti veseliti z nami. Ta siromak je že pet let v postelji, ker mu noge nič rabijo. Mi Ti želimo okrevanja in zdravlja. Se enkrat srčna hvala vsem skupaj. (Adv.)

Dvanajsta redna konvencija SNP

(Nadaljevanje s 3. strani)

vided, however, that any death claims occurring under suchificates during the first year shall be paid out of the expense. Fraternally submitted by

RESOLUTION COMMITTEE

Br. Frank Zaitz od resolucijskega odbora govori proti sprejetju resolucije, medtem ko jo br. Kuhel zagovarja in smatra potrebno in koristna za članstvo v bodoče. Sledi kratka razprava, po kateri je resolucija z veliko večino sprejeta.

Števni odbor poroča rezultat ožjega glasovanja v nadzornih danih je bilo 324 veljavnih glasov, pet pa je bilo neveljavnih, nihče ni prejel absolutne večine, predsednik smatra, da ni ga izhoda, kot da gredo vsi štirje ponovno na glasovanje. svetuje, naj oni, ki imajo najmanj glasov, odstopi od nadaljnjegedidacije. Predsednik pravi, da konvencija, ako hoče, lajša smislu naredi sklep. Nato sestra Alesh, ki je prejela najmanjšov, umakne svojo kandidaturu rekoč, "zato, da se prihrani na tretjo ožjo volitev gredo Olip, Kvartich in Malgai. O šestje pobere glasovnice ter odide na svoje delo.

Nadalje števeci poročajo, da so na ožji volitvi v porotni kandidati prejel: Vratarich 185, Barbich 165, Trčelj 130, 136, sestra Močnik 129, Becek 93, Terbižan 73, Kosich 68. Oddanih je bilo 225 veljavnih in tri neveljavne glasovnice. lutna večina je 163 glasov, katero sta prejela Vratarich in Trčelj. Izvoliti je treba še dva porotnika, in sledi je gredo na ponovno ožjo volitev: Trčelj, Vidrich, Močnik cek. Odbor pobere glasovnice in se odstrani na štetje. Delegat Mihelič od št. 121 pravi, da je izročil društveno ročilo glede članov, ki so uslužbeni v aviatiki, odboru za o čemur pa še ni nič slišal pred zbornico. Tajnik Vidrich jasni, da je glede tega že odbor za pravila vse uredil, da so priporočila v rubriki določb za take članje, ki so u v hazardnih službah.

Delegat Spiller vpraša, če se sklep konvencije, da v gl uradu ne moreta delati dva od ene družine, tiče tudi br. G onjegovega sina. Predsednik mu pojasni, da se to tiče vse stopi v veljavo s prvim januarjem 1942.

Delegat Jurij Previc od št. 109 želi, naj se ponovno vzame tres zadeva o višjem bolnišničnem asessmentu v Canadi. Pred mu pojasni, da je za zrušenje tozadnega sklepa potrebn tretjinska večina navzočih glasov in vpraša zbornico, če tem razpravlja. Ogromna večina odglasuje proti—in s zadeva končana.

Števni odbor poroča izid druge ožje volitve kandidatov rotni odbor, ki so prejel: Trčelj 127, Vidrich 166, Močnik Becek 96 glasov. Oddano je bilo 328 veljavnih glasov, trije bili neveljavni. Večina je 165 glasov. Br. Vidrich je izvolj ožjo volitev za petega porotnika gresta Trčelj in sestra b. Števni odbor pobere glasovnice in gre na svoje delo.

Drugi števeni odbor naznanil rezultat volitve za vrhovnega nika. Kandidatje so prejeli glasov: Arch 160, Zavertnik 151, 11 in Škur 5. Oddanih je bilo 327 veljavnih glasov. Večina glasov. Ker nihče ni prejel večine, gresta Arch in Zavert ožjo volitev. Odbor pobere glasovnice in gre na štetje.

Br. Mihelič predlaga, da se takoj vzame v razpravo nova cija za pomoč starim članom. Sprejeto.

Br. Pazman predlaga in br. Stonich podpira, naj se prejšnja za pomoč starim članom poruši. Predlog sprejet s štiripet večino.

Nato odbor za resolucije predloži novo resolucijo za pom rim članom, ki se glasi:

SKLAD V POMOČ STARIM ČLANOM

Dvanajsta redna konvencija SNP sklene, da se ustanovi v pomoč starim članom.

Konvencija sklene, da se izvoli izmed novizvoljenih izvršnega odbora poseben osek treh članov, ki ima nalogo lati našt, kako se bo iz sklada v pomoč starim članom nakla podpora in kdo je bo deležen. Dalje, da ta osek študira in našt, v koliko se bi starim potrebnim članom moglo pomo njihovih posmrtnih in iz drugih močnih virov.

Tak osek je potreben, ker tej konvenciji ni bil predložen znanstveno zasnovan našt, pač pa je odbor za resolucije predložitel le veliko število priporočil, da se pomaga starim močnim članom, ki žive v pomanjkanju.

Ta osek naj po študiranju tega problema predloži svoj glavnemu odboru, in ko ga ta sprejme, se ga da članstvu na glasovanje. Ako potrebno, sme ta poseben osek našeti podpor iz posmrtnih aktuarja in v legalnih zadevah v svesti skladom odvnetika.

Ta konvencija obenem nalaga vsemu glavnemu odboru, stem v pomoč starim, onemoglim članom, ki so v potrebi, isk kolikor bo v danih razmerah največ mogoče.

RESOLUCIJSKI ODBOR

A RESOLUTION TO ESTABLISH A FUND TO AID AGED MEMBERS

The Twelfth Regular Convention of the Slovene National fit Society herewith goes on record to establish a fund to aged members, for which purpose the following plan is proposed and adopted:

A special committee composed of three members of the elected Executive Committee shall be chosen whose duty shall be to prepare a plan providing how Old Age Aid shall be paid such a fund, and who shall be entitled to such Old Age Aid shall further be the duty of this committee to study and plan to what extent old needy members may be helped. the Mortuary Fund and from other possible sources.

The creation of this committee became necessary because the Resolutions Committee merely received a large number of recommendations from various delegates that some be done to alleviate the condition of aged members living in tress.

After a thorough examination of this problem, it shall be duty of this Special Committee to submit its plan to the Sup Board and when approved by the same, it shall be submitted the membership for a referendum vote. If necessary, the Special Committee shall have the power to hire an actuary and counselor to advise it relative to a possible transfer of money from the Mortuary Fund and other legal implications.

Furthermore, this Convention hereby directs the entire Sup Board to seek ways and means how to improve the system of the aged members insofar as that is feasible under existing conditions.

RESOLUTIONS COMMITTEE

(Nadaljevanje in konec 18. seje v ponedeljek.)

Kri ni voda! Mi naj molčimo, ko kriče?? Le ameriški dolar more pomagati srečnikom. Prispevajte v sklad slovenske cije Jugoslovanskega pomožnega odbora!

Vesti iz podjarmljene stare domovine

ZADNJE VESTI

Washington, D. C., 4. oktobra (JCO) — United Press v svojem poročilu iz Berlina poudarja, da nemški uradni krogi v uradnem razglasu priznavajo, da je središče velikih nemirov in uporov v Evropi v Jugoslaviji in sicer v Srbiji. To uradno priznanje nemških odgovornih krogov, ki so ga prenašale vse nemške in italijanske radiopostaje, pomeni, da so Nemci morali priznati, hladno navajanje tega dejstva pa daje slutiti, da bodo Nemci uporabili vsa sredstva, da se maščujejo nad narodom, ki samo brani svojo neodvisnost in svobodo.

Rim, 3. oktobra — (JCO) — V zvezi s prisotnostjo tajnika vstaške fašistične stranke v Rimu in z njegovim sprejemom pri Mussoliniju smo izvedeli, da je Lorković zaprosil za sodelovanje italijanskih zasledbenih oblasti za rešitev "Hrvatskega kraljestva", ker Paveličevi vstaški vladi grozi nevarnost popolnega zloma. Delavnost četnikov in hrvatskih upornikov je toliko, da je Mladen Lorković po-

dal Mussoliniju poročilo o obnem stanju in Hrvatski. Hrvatski uporniki so vsi somišljeniki HSS. Poročilo je sestavil "poglavnik" sam, ki odkrito pove, da oblasti "neodvisne države" ne morejo zadržati vstaje kmetov, ki jih je vodil Pavelič. Mussolini se je posvetoval tudi s poveljnikom italijanskih zasledbenih oblasti v Hrvatski, generalom Geloso.

Rim, 4. oktobra. — Vojno sodišče je obsodilo na smrt znanega zagrebskega monsignorja dr. Lončarja, ker je v svojem govoru napadal Paveliča in njegovo državo. Kasneje so smrtno kazn spremenili v dvajset let ječe.

Zagreb, 2. oktobra. — Danes je bilo s strelji iz pušk napadeno dvanajst nemških letalcev, ki so se vračali z letališča v mesto. Dva sta bila ubita, ostali so pričeli streljati na napadalce v zasadi. Ujeli so šest obojestranih ljudi, ki so jih proglasili za komuniste. Druga dne je bil izdan razglas, da bodo ustrelili 10 znanih komunistov, če se bo na pad ponovil in v desetih dneh ne bodo našli krivcev. Število lju-

di, ki so omenjeni napad plačali s svojo glavo, ni znano.

Budimpešta, 2. oktobra. — "Pester Lloyd" poroča, da so v Banatu izvršili smrtno kazn nad več kot 60 osebami zaradi nedavnih ubojev, poskusov razrušenja železniških prog in drugih nasilnosti. Dvanajst oseb je bilo obešenih zaradi uničenja tovarnega vlaka. Položaj Madžarov v Banatu še ni urejen. Južni del Banata je pod nemškim nadzorstvom, madžarske čete pa so v severnem delu. Zasedbene oblasti so zagotovile varnost tistim osebam, ki prostovoljno pridejo iz svojih skrivališč in oddajo orožje, ki ga imajo.

Angora, 3. oktobra. — Poročajo, da Beograd vre v neredih in da bodo vladoluto razpustili, če se Srbija ne bo pokorila. Kakor so grozili, tako so storili in postavili na Topčider topove z opozorilom, da bodo porušili Beograd, če upor ne neha.

Hrvatski krogi v Turčiji mislijo, da je pot Lorkovića v Rim in na Dunaj v zvezi s prizadevanjem, da bi zagrebska vlada dobila nekaj več samostojnosti, vsaj toliko, da bi mogla preprečiti nezadovoljstvo, ki se bolj in bolj širi v vstaški stranki.

Beograd, 3. oktobra. — V Sze-gedinu je bila obsojena na smrt devetletna srbska deklica. Po eni uri so jo obesili. Dekle, ime